

יוסי: התפתחות התפיסה הבטחונית של הגנת ירושלים. אני מתכוון לזה שבניירות שאני עובר עליהן שעוד לא נכנסתי אליהן לעומק, אבל אני רואה את הסיפור הזה: הייתה מלחמת השחרור ולאחריה אני מתרשם שהייתה תקופה של בלאגן לא קטן שנמשך שנה שנתיים, ואני מדבר כל הזמן רק על ירושלים, אני מניח שזה היה בכל הארץ. והקו העירוני עוד לא היה בדיוק היה וחיבה ירושלמית רק דיברו שהיה צריך לעשות, ועסקו בהערכת סיכונים, אני רואה הרבה מסמכים ברמה של ידן, מקלף, ישראל בר אגב כותב מסמכים מאוד חכמים, אשד היה אחד... שהם כולם מנתחים מה הם חוששים שיכול לקרות בירושלים ממה הם מוטרדים ועכשיו צריך להתארגן ועכשיו צריך לעשות דברים. וזו ההתחלה, בהמשך מה שאתה רואה בעצם שאז מחליטים כמה החלטות. ההחלטות אומרות שצריך להתבצר וכל מיני ויכוחים, אח"כ ההחלטות אומרות שצריך לעשות מאגרי מזון, מאגרי תחמושת, מחסני חירום ושצריך להקים חטיבה ירושלמית. החטיבה הירושלמית שהייתה קודמת **עציוני???** נגמרה. ושולחים אנשים לכל מיני קורסים **הגהה???** זה דבר אחד. דבר שני אתה רואה שלאורך כל השנים הסיפור של שני נושאים שדנים בהם הרבה מאוד: השיירה להר הצופים או בחילוץ במידה והיא תותקף או בפריצת דרך במידה ולא יתנו לה לעלות. ונושא אחר שאתה רואה בכל מיני תוכנית זה אם יקרה משהו בממלכת ירדן, מהפכה, יהרגו מישהו ואז איך נכנסים בכלל למצב **????** יהודה ושומרון, וכובשים מנצלים את ההצלחה בירושלים וכד', עד לתוכניות המופתחות יותר שמכירים אותם לפני מלחמת ששת הימים של פרגול או גרנית. השאלה שלי, כמי שעמד בחלק מהדברים בתוכו וחלק... איך נראה לך כל הסיפור הזה?

אמיתי: תשמע, אני לא יודע בטוח שאני אוכל לתרום לך הרבה וזה משתי סיבות. סיבה אחת, בוא נעזוב את זה שפלמ"ח שזה תקופה ארכיאולוגית, אני הייתי קצין אגם ופיקוד מרכז, זאת אומרת מ-48 עזבתי את ירושלים, לא עסקתי בירושלים ואני התמנתי כקצין אגם ממש בתחילת שנות ה-60

יוסי: מי היה אז אלוף הפיקוד?

אמיתי: יוסקה גבע

יוסי: מה איתו, הוא חי?

אמיתי: חי, חי וקיים כן

יוסי: היכן הוא גר?

אמיתי: גר בצהלה כל הזמן באותו המקום

יוסי: הוא צלול? הוא בסדר?

אמיתי: הוא צלול, הוא בסדר גמור

יוסי: יש עוד אלוף פקוד שנשאר, כי אני חושב שלא...

אמיתי: אני, יוסקה גבע, מי החליף אותו? אני חושב שהחליף אותו עוזי נרקיס. עוזי נרקיס איננו וגנדי איננו, אז יוסקה גבע הוא האחרון שיכול לספר על התקופה הזו. אני עסקתי בירושלים כקצין אגם של

פיקוד מרכז בוא נגיד מקיץ 60 עד קיץ 62

יוסי: זה הרבה, שנתיים

אמיתי: שנתיים כן, סבב התפקידים בתפקידים האלה, זה היה הסטנדרט פחות או יותר, הייתי הולך להיות מג"ד שנתיים, תפקיד מטה שנתיים, זה היה בערך הסבב הרגיל, כך שאין כאן משהו מיוחד. זה דבר אחד, כל הדברים שאתה דיברתי עליהם, אני מכיר אותם פחות או יותר כמוך, כי הם קרו בין 48 ל-60. ב-12 שנה האלה היתה ההתלבטות הזו איך, ככה, ומה, ואיך חטיבת עציוני, חטיבת ירושלים. אני זוכר את הפיקוד פחות או יותר משנתקלתי בו פעם נוספת ב-67, זאת אומרת זה כבר אחרי

המערכת הזו של ההתלבטויות, זה דבר אחד. דבר שני למה אני לא יכול להביא לך כל כך תועלת, כי אני מדבר מהזיכרון אני לא שמרתי מסמכים.

יוסי: יש הרבה חבריה ששמרו ספריות

אמיתי: כן, אין לי כספת לעניין הזה ולא כתבתי שום דבר, הכל לצערי אני זוכר וכל מה שאני אומר זה בערבון מוגבל כי הזכרון מאוד מתעתע. דבר שלישי, בשנתיים שהייתי בירושלים לא קרו דברים מיוחדים. בשנתיים האלה לא הצטיינו נניח בפעולות תגמול גדולות, בהקמת 101 שהמקור שלהם ירושלמי. כל הדברים האלה לא קרו, אנחנו עבדנו פחות או יותר בתקופה שקטה בלי מרכאות, לא היו אירועים גדולים. התעסקנו בדברים הגדולים של הפיקוד בעיקר של בניית הכוח, השקעה בהדרכה בחטיבות. ירושלים הייתה כבר מחולקת ואפילו מחולקת פיזית, זאת אומרת שהרחובות שאנחנו מכירים ברחוב שם בממילא וזה..

יוסי: כל מסכי הצלפים...

אמיתי: כן, זה כבר היה, הדאגות שלנו היו דאגות רגילות של ירושלים החצויה כפי שהן מוכרות לנו מאז ומתמיד. זה הר הצופים, יחידת מצוף ששירתה את היחידה **הרגילה** ??? הגרעין הרגיל שעסק בהר הצופים, ואח"כ האזור המופרז בארמון הנציב. אלה הדברים שהעסיקו אותנו באופן ספציפי, וכמובן העובדה שהחזקנו את הקו העירוני עם 70 איש פחות או יותר, אני לא זוכר. מפקדת הפיקוד ישבו ברמלה, עד 67 כולל 67, רק אחרי זה עברו...

יוסי: אגב, בששת הימים איפה היתה מפקדת הפיקוד בקרב על ירושלים?

אמיתי: ברמלה, אבל היתה לה חבורת פיקוד גדולה מאוד בירושלים

יוסי: בבית הסתדרות?

אמיתי: לא,

יוסי: החטיבה שלנו היתה באוולונה רוטשילד, זה אני זוכר

אמיתי: תיכף נעשה סדר בעניין הזה, הם ישבו במרתף הגדול על יד הילטון...

יוסי: בבנייני האומה...

אמיתי: בנייני האומה, למטה היה מרתף גדול מאוד ושם הייתה ממוקמת מפקדת הפיקוד הקדמית, זה לא חפ"ק, זו הייתה מפקדה קדמית של פיקוד, כשהמפקדה העיקרית, העורפית נקרא לה, ישבה ברמלה, עדיין ברמלה. אלוף הפיקוד התרוצץ עם חפ"ק קטן, וזה היה דברים ידועים. אם כבר נגענו במפקדות בששת הימים, אני מדבר עכשיו על מפקדת החטיבה, אנחנו ישבנו בשנלר, אתה זוכר בבוקר את ישיבת המפקדים?

יוסי: אהה... שמונה בבוקר

אמיתי: כן, התחלנו את היום, יום יפה קייצי כזה נחמד, שבו התחילו להתגלגל העניינים. אנחנו ישבנו בשנלר, והיו מסומנות לנו, לא רק מסומנות אלא מתוכננים, שני מקומות נוספים אם נצטרך לעזוב את שנלר. אחד, להעביר את המפקדה העיקרית, עוד פעם, מפקדה עורפית נשארת בשנלר, אז מפקדה הקדמית תדלג לאוולונה רוטשילד וחפ"ק על גג הסתדרות. למה? זה מקומות שהגיעו הרבה טלפונים ואפשר היה למצות את הקשר. בפועל זה מה שקרה גם, בעיתוי מאוד גרוע, עם תחילת המלחמה...

יוסי: תוך כדי תנועה...

אמיתי: כולנו היינו בתנועה. זה היה חצי יום קריטי מבחינת אפשרות השליטה בכוחות, והיו לזה השלכות, לא כולם יודעים את זה, אבל מי שחי את המקום יודע. אז פיקוד מרכז בעצם בתקופה הזו שאתה מתעניין בה כרגע, בין מלחמת השחרור ל-67, אני עד לשנתיים קצרות מאוד ואין לי הרבה מה לספר שם.

יוסי: אבל שאלה ספציפית בכל זאת, בתקופה הזאת הנושא למשל של הר הצופים, השיירות להר הצופים, להעלות כוחות, לפרוץ האם זה שיחק תפקיד או הכל היה רגוע.
אמיתי: תראה, זו הייתה רוטינה, כל שבועיים עולים, לפעמים יש איחור כזה לפעמים זה, והיו מקרים של מתיחות גם, שקרה קרוב לצורך להעלות את השיירה הדו-שבועית, קרה משהו פה שמה, איזה מתיחות, ואז נקטו באמצעים מיוחדים, הכינו כוח. אגב, עוד פעם אני קופץ למלחמת ששת הימים, לפני תחילת המלחמה הייתה גם כן מתיחות של העלאת שיירות, והייתה מחלקת טנקים אצלנו בשנלר יוסי: ... שמוכנה לפרוץ..

אמיתי: כן, M51 עם תותח 105 מ"מ שהשתמשנו בה אח"כ היא הייתה אצלנו

יוסי: הם טנקים של חטיבה לא שלנו בכלל ?

אמיתי: של חטיבה בוודאי, אני חושב של חטיבה 60

יוסי: 60, נכון, כן

אמיתי: 4 טנקים יפים אח"כ הצטרפו אלינו, כבר לא הייתה טעם להתחיל לחפש

יוסי: 60 הייתה חטיבת מילואים ?

אמיתי: חטיבת מילואים, בטח, חטיבת שריין. לא לבלבל אם חטיבה 60 של הירדנים..

יוסי: לא לא... אתה קצין אגם פיקודים האם הייתה לך התלבטות לגבי הר הצופים, מה שיקרה להר הצופים, זה שיחק משחק כל העלאת הדברים בסליקים ברמה הפיקודית, או שהכל היה ריטואל שהתנהל מאליו ?

אמיתי: תראה, הדברים האלה של עליית השיירה, העברת הנשק באמצעות השיירה, הקשר, כל הדברים האלה הגיעו והיו מטופלים ע"י אגם הפיקוד, באופן טבעי זה פשוט חלק מהתפקיד. אני לא זוכר כרגע איזה שהם דברים ספציפיים שכדאי לדבר עליהם.

יוסי: בסדר גמור. עכשיו סתם ככה ללא כל קשר לתפקיד שאתה היית שאתה מהרהר בעניין, יש לך אינפוט לעניין הזה, אתה רואה במחשבות שלך משהו מיוחד בכל הסיפור הזה של ירושלים ?

אמיתי: היו לא מעט תקריות בירושלים ב-19 השנים בין מלחמת השיחרור לששת הימים, ובמחשבה לאחור אני חושב שהחלטה להחזיק את הקו הזה 70 אנשים, בעייתי ביותר, הייתי אומר אפילו חוצפה. היו תקריות, כן, המזל הוא ששני הצדדים הקשורים בעניין, אנחנו והירדנים, אכלנו את זה ככה וזה היה בסדר ולא היו קטסטרופות גדולות. זה היה אחד הדברים שלא הייתי שקט בעניין הזה. הייתר היה פחות או יותר בסדר, וזה החזיק מעמד הבסדר הזה עם היוצא דופן מזמן לזמן, גם בתקופה של פעולות התגמול וכל הדברים האלה. בירושלים שני הצדדים, כנראה, לא כנראה בטוח העובדות מוכיחות את זה, לא נתנו לזה לדברים להתגלגל...

יוסי: אגב זה נכון מאוד גם אני חושב כך...

אמיתי: ...ואני זוכר, ואני לא זוכר את שמו של הקונלונל מפקד ירושלים המזרחית של הירדנים, שם מאוד ידוע שברח לי מהראש

יוסי: דאוד ?

אמיתי: דאוד, כן קולונל דאוד, זה מצד אחד. צד שני עצם קיום האו"ם במקום לא רק של ארמון הנציב וראש המשקיפים, הוועדה המשותפת בשמואל הנביא והבית המשותף, הדברים האלה עבדו

יוסי: הם בטח גם עזרו מאוד שאם כבר מתחיל משהו אז לכבות אותו מהר...

אמיתי: כן, הנציגים המתאימים היו במקום והעבירו את זה מיד לדרגים היותר גבוהים ולא נתנו לזה להתפתח.

יוסי : אני אספר לך סיפור אחד קצר, ואני אתחיל איתך בשאלה קודם. אני בניירות רואה כמה פעמים ש... צה"ל אגב לפי הניירות מצטיין, אני אומר את זה דווקא לחיוב, בוועדות ביקורת, יוצא מן הכלל בוועדת ביקורת בנושא זה, וכל הזמן בוחנים, יופי של דבר. בנושא ביצורים כמה פעמים הוועדות האלו למינהם "ועדות ביצורים" קוראים להם, באות ואומרות ואני לא ראיתי את זה, שצריך להקים מוצבים פלוגתיים ומחלקתיים בכמה מקומות אסטרטגיים בירושלים, אני לא ראיתי אף מוצב פלוגתי שכזה לאורך הקו כל השנים רק עמדות תצפית כמו שאתה אמרת "חוצפה". עכשיו אני אלך איתך יותר מזה עד היכן החוצפה מגיעה, אני אספר לך עכשיו איך זה נראה לי. אחד, שבניתוחים של דפאוויות האויב, אחד הדברים שחוזרים עליו כל הזמן ואומרים אפשרות שיפרצו בארמון הנציב למחנה אלנבי ומשם למבואות ירושלים. כל זה כתוב בשחור לבן כמה פעמים. ולכן, ועדות הביצורים כל פעם באות ואומרות, המקום הזה באזור מחנה אלנבי תלפיות צפון מול חוות הלימוד, הלא השטח הזה ישראלי, לבנות מוצב עם אמצעי נ.ט. פלוגתי למנוע את ההתפרצות. עכשיו אני הולך עם זה עד הסוף, כמובן שלא בנו. השאלה שלי בנושא הזה: האם אתה מודע לכל הרעיונות האלה שאנשים בשלבים מסויימים, מה שאתה הבאת לידי ביטוי באמת, שהקו הזה של תצפיות זה קצת מוגזם, אנחנו לוקחים **ייעוד???** גדול מידי ושדובר על לבצר יותר. אתה זוכר דברים כאלה ?

אמיתי: אני לא זוכר דאגה מיוחדת בעניין הזה. אגב, החששות האלה הוכיחו את עצמם בששת הימים.

יוסי : שמה ? שזה כמעט קרה...

אמיתי : זה קרה

יוסי : זה שהיה יחידות שנכנסו **???** עם התקפת הנגד אתה החלטת מהר והם באו מהר וזה נגמר מהר, אוי ואבוי אם זה היה אחרת.

אמיתי : יותר מזה, אני לא יודע איך זה התבצע בשטח בדיוק, אבל הפקודה הראשונה **לדרייזין** מגד 161 זה כך פלוגה ותריץ אותה לחוות הלימוד מיד.

יוסי : זה היה כבר היה 210 ומשהו, התחילו היירות...

אמיתי : כן, שהתחילו היירות ומייד אחרי זה אש תלולת מסלול. הפגזות מה שהם קוראים. זאת הייתה הפקודה, ידעתי שהיה שם חור אבל הוא עשה את זה מהר מאוד. אתה צריך להעיד על זה שאתם באת לחוות הלימוד וקבוצת הפקודות של הכוח אם הייתה כבר פלוגה שמה או לא. הייתה צריכה להיות שמה פלוגה כבר...

יוסי : העתודאים...

אמיתי : אותה פלוגה שאחר כך הלכה הבייתה

יוסי : אתה לא זוכר שבעצם היו אנשים שבאו ואמרו ח'ברה אתם השתגעתם, מה זה רק תצפיות, חס וחלילה יום אחד נפספס

אמיתי : לא, אני אמרתי לך את זה בדיעבד כי אני לא זוכר את זה, זה לא סימן שלא היה, שלא דיברו על זה

יוסי : זה מזכיר לי דבר אחר, בדרך כלל שיש לך... היהודים תמיד בנו על זה שהם יכולים להרשות לעצמם מערכי הגנה מאוד מדוללים, אם בכלל, מכוון שזה יהיה למטרה. האם אתה, כמח"ט 16 בששת הימים, הרגשת שיש התרעות מודיעיניות שאתה יכול להיות רגוע יותר, אתה זוכר את הקטע הזה ? **(צד B של הקלטת)** האם אתה הרגשת שיש התראה מודיעינית כזו שאם חס וחלילה יתעורר משהו יהיה לך מספיק זמן. אתה זוכר משהו כזה ?

אמיתי : לא, למרות שקצין המודיעין של הפיקוד, ישב ממש בפיקוד עצמו על ידי..

יוסי : אגב מי זה קצין המודיעין הפיקודי ?

אמיתי : גם כן נפטר, שהייתי קצין אג"מ...אה...בן-פורת

יוסי : אני יודע מי זה, לא שייקה, אגב במלחמת ששת הימים שהיית מח"ט לא היית מוטרד מהסיפור הזה של התרעה לאזור ירושלים שאולי יעשו מחטף ? ... שאולי...סמכת שמערכת ההתרעה טובה אמיתי : וחוף מזה תצפיות היו לנו, בוא נניח מבחינה טקטית קרובה אנחנו כיסנו את השטח, לא היו לנו ביצורים. אגב, אם חוזרים לעניין הביצורים, אני חושב שהיינו רעים בעניין הזה בתקופה הזאת, זאת אומרת שלא עשינו הרבה. אפילו שישבנו באבו טור, בבית המחלקה שלנו, אתה זוכר את המקום? לא היו ביצורים שם, היה בית עשו קצת שקי חול יוסי : כן, קצת יוטה..

אמיתי : אני חושב שזה נובע מהמנטליות והגישה ההכללית שלנו, אם יהיה משהו אנחנו לא נתחיל להתמזמזו פה בבית הזה, בבית הזה, מוצבון שם, מוצבון שם, אם יקרה משהו בירושלים אנחנו נלך קדימה. אני חושב שהמנטליות הזו והתפיסה הזאת היא גרמה לזה שברוב המקומות בארץ, לא רק בירושלים, בירושלים צריך לשים דגש כי היא הייתה הרבה יותר חשובה ממקומות אחרים. אבל איפה היו ביצורים של ממש בארץ ?

יוסי : רק במקום אחד בירושלים בהר הצופים, זה המקום היחידי שהבינו שצריך להתכונן אמיתי : נכון, היה צריך להגיע לזה שיש מקום שהוא מנותק מירושלים כדי להתייחס לזה ברצינות. אני לא מדבר על זה שבירושלים, על הצדדים הפרקטים לחפור מוצב זה לא ... זה צריך לעשות עבודה עם ציוד הנדסי רציני ורומי היה שמו של קצין המודיעין יוסי : הוא אחר כך הלך למוסד, הוא היה קצין מודיעין במוסד, הוא היה בקיסריה ביחידה מבצעית שלהם אני חושב. היה איתם בשיתוף פעולה. הוא היה יקה במוצא אמיתי : מאוד קפדן ובחור רציני, אגב צייר יפה...

יוסי : נכון כל פעם שהיו עושים במוסד תערוכות של האומנים הוא היה בפנים אמיתי : הוא ממש היה חבר שלי אחר כך, הוא גר פה ואח"כ הם עברו לשרון לאיזה מקום יוסי : מתי הוא נפטר ? אמיתי : לפני שנתיים שלוש

יוסי : אתה הזכרת עניין אחר בעניין של התצפיות, מסתבר שאתה הרגשת בנוח ??? תצפיות טובות. איפה תצפיות טובות ?

אמיתי : היה לנו בדרך כלל בפאג"י הייתה לנו תמיד נציגות בשער מנדלבאום, היה לנו איפה שעשו אח"כ את המוזיאון... יוסי : בית תורגימן...כן, בכל העמדות האלה אמיתי : היו מפוזרות

יוסי : אבל אני מתרשם שהר הצופים הוא היה מאוד חשוב למה שהוא נתן לנו מבט אחורה וגם למדבר

אמיתי : בוודאי. ישב שם כוח שבימי שלום זה היה תפקידו, חוץ מהכנת ביצורים והשכלול שלהם. האמת היא שישבנו 19 שנים בעיר מחולקת מאוד בעייתית מבחינת הערבוב של שטחי הזה... עם 70 אנשים שזה רק תצפיות ותמיכה בתצפיות בלי ביצורים, ככה ישבנו 19 שנה, זאת האמת. זה נכון שהיו סידורים בצה"ל שאם מתפתח משהו אז בה"ד 1 יבוא, ומהצנחנים מישהו יבוא, אתה יודע איך זה עובד במציאות...

יוסי : נכון, נכון, אז הם בדיוק יצאו לשפת הים...

אמיתי : לחופש

יוסי : ואז ועדת חקירה אומרת לא בסדר. אני חוזר לתקופה שהיית מח"ט. הסיפור של שריון באיזור ירושלים במידה ודברים יתקלקלו, הטריד אותך נראה לך איום אמיתי ? איך זה נראה לך היום ? ירושלים במובן הרחבה של המילה

אמיתי : שריון אתה מתכוון לפריסה של שריון ?

יוסי : כן, למשל כמו שהתכוונו שרצו לחתוך בקסטל..

אמיתי : אתה מתכוון לתקופת ההמתנה ?

יוסי : לא, אני מדבר על אתה עכשיו מח"ט חטיבה ירושלמי בטריטוריה שלך גם קו עירוני וגם קו כפרי, ואתה אומר והיה אם תפרוץ מלחמה מה דרכי הפעולה האפשרויות ? אחת האפשרויות **התקפת**

???? במושגים שלך היה גם חשש מתקיפה של שריון, איפה, מה, איך עושים האם העסיק אותך ?

אמיתי : בהחלט, לא רק את אותי גם את הפיקוד. בתקופה של ההמתנה, שלושת השבועות האלה, נעשו הערכות מצב מידי פעם ואחד הדברים היה באמת החשש לפריצה לכיוון הקסטל ואנחנו ארגנו גדוד שמה

יוסי : עם אמצעי נ"ט ?

אמיתי : לא, אבל היה לנו את פלוגת הטנקים שלנו בסטף והסיירת שעם התולר"ים שלא היתה רחוק והיתה עתודה פיקודית של חטיבה 10 שהיא לא יושבה בפרוזדור, אבל היא יושבה בבן-שמן.

יוסי : שהיא הייתה בעצם צריכה לעלות

אמיתי : בוודאי, והיא עלתה לבסוף

יוסי : אני מוצא בניירות, דבר שלא כל כך הייתי מודע לו, נ"ט בהגנה המרחבית. אתה זוכר דבר כזה?

אמיתי : לא דברים רציניים, אני לא זוכר שום דבר רציני מבחינת הנ"ט בישובים. אפילו אם ניקח ישובים כמו קריית ענבים, מעלה החמישה שיושבים על הציר לרדאר, שזה נניח אחד הצירים שמגיע גם לנקודה מאוד רגישה אזור הקסטל וצובא וכל הדברים האלה. אני לא זוכר שהיה שם שום דבר.

היו ביחידות בנשקים היו נ"ט ברמה של מחלקה פלוגה.

יוסי : טוב, זה בסדר זה קונבנציונלי, אבל לא תותחי נ"ט

אמיתי : לא, אני לא זוכר דבר כזה

יוסי : גם אני לא זכרתי

אמיתי : בוודאי לא הצבה, לא הייתה הצבה של נ"ט

יוסי : יכול להיות אגב, אני סתם אצלי זה לא מספיק מסודר, יכול להיות שזה דבר של שנות ה-50 לקראת שנות ה-60 שהייתה תקופה שהתעסקו בזה, יכול להיות, לא יודע

אמיתי : יכול להיות במעבר בהערכות המצב, בתקופת ששת הימים, חשבו בכיוון הזה.

יוסי : דברים פיקנטיים יוצאי דופן, ממזריים שאתה זוכר בתקופה הזאת, לא במסלול הרגיל כגון סיפורי מנהרות. אתה יודע דרך אגב אחד הדברים המעניינים, תראה כמה שאנשים חכמים, שתיכף אחרי מלחמת השחרור, יש כמה ניירות של גורמים אזרחיים שאומרים לצבא תקשיבו אנחנו עכשיו הולכים לעשות באיזור בית ספר לשוטרים איזה מערכת ביוב, יש לנו הצעה, בוא נעשה שמה גם מנהרה שתגיע מתחת לבי"ס לשוטרים ובזמן מלחמה **נוכל ???** את כל בי"ס למטה. תראה איך אנשים, אזרחים, כמובן היתה מודעות של מלחמה... לא מאמין למשמע אוזני.. יוצא מן הכלל. אין לך דברים כאלה מיוחדים ?

אמיתי : לא

יוסי : לגבי מלחמת ששת הימים אני אתארגן יותר ואבוא אליך יותר נקודתית. **גם ה???** **שאמרת** היה מעניין.

אמיתי : ששת הימים, אם אנחנו כבר מדברים, דבר אחד שמציק לי כל הזמן, זה שהצליחו לסרס את החטיבה שלנו לפני שהתחילו היריות. אני מדבר על שבוע לפני התחלת הקרבות. הרי נתנו פקודה לשחרר את החימ עכשיו אני לא יודע איך אלוף הפיקוד, למרות שעמדתי על הרגליים האחורניות ודיברתי איתו הזה, לא העריך מספיק את המשמעות של הדבר הזה אם יקרה משהו בירושלים. בגלל אני מדבר בעיקר על השטח העירוני, ולא רק, שבו אם יקרה משהו זה ברור שאם משחררים את החיל...

יוסי : רגע, הייתה הוראה לשחרר את כל 4 הגדודים?

אמיתי : בוודאי, זו הייתה פקודה ארצית, אני לא יודע מישהו נכנס לו

יוסי : פוגע בכלכלה...

אמיתי : כן אני חושב שהסיבות היו כלכליות, אני חושב, כן. זה היה באחד המשברים שאחרי שבועיים עוד פעם החליטו לתת תקופה נוספת, לשלוח את שר החוץ או את מאיר עמית, גם כן היה בחוץ לארץ כל מיני דברים כאלה, ולא היה כאילו אוויר יותר להשאיר את כל המערך הכבד הזה, 100% של מערך יושב. מישהו החליט בוא נשחרר את גדודי החימ אני לא מדבר עכשיו על ההחלטה הזו, נכונה, לא נכונה, בוא נגיד היא סבירה, אבל המשמעות של העניין הזה בקו עירוני בירושלים שבו יש לך בין עמדות מרחק לפעמים 30, 40, 50 מ' במקרה הכי טוב 50, 100 מ' בגן שמה לאורך שמואל הנגיד, זה אומר שאם אתה משחרר את החימ הזה אתה צריך לשחרר את החיר במקומו. זה כבר היתה תקופה שבה אנחנו החזקנו את הקו, ואז במקום שיהיה לי את החי"מ שמחזיק לי את הפרוזדור ושני גדודים בקו העירוני, ואני עם אגרוף חטיבתי של 4 גדודי חי"ר אם התוספות החבירות אלינו, נמצא עם אגרוף שיכול להכות, וזה הדבר היחידי שיש לך, וזה עוד לפני שהחליטו להעביר את 55 ולא חשבו על העניין הזה, ואת 10. ונתנו לזה לקרות, אני רץ בהתחכמות וכמעט נגד הפקודות, עשיתי את זה כל כך לאט, שגדוד אחד ולא שניים כמו שאתה כתבת באיזה שהוא מקום, ראיתי ב-ynet.

יוסי : אלה שגייסת אותם באלנבי, התחלת לגייס אותם מחדש

אמיתי : לפני זה אני מדבר, גדוד אחד של החימ ב-5 ביוני שנתנו פקודה לגייס מחדש את כולם, היה לי גדוד אחת מהחי"מ שלא שיחררתי, בכוונה לא שיחררתי, משכתי את זה משכתי את זה, איך זה היה במילואים אם אומרים שהמתפרקים השווים הגדול מי מתפרק הכי מהר והולך הביתה, ופה משכתי את זה כמה שיכולתי. עוד מפקדה של גדוד שני שהייתה אחראית על חבל עדולם באזור ההוא, שאישרו לי וצרפתי למפקדת חי"מ צרפתי 2 פלוגות מגדודי חי"ר. זה בא, לא יודע חוסר מחשבה, היתה גם חוסר הערכה כללית בחי"ר מול שיריון ונצחנים מקדש ופעולות התגמול וכל הדברים האלה, החי"ר זה לא... לא סמכו על

יוסי : חי"ר מילואים

אמיתי : אני מדבר על חי"ר מילואים, לא סמכו על הדבר הזה, חשבו שזה לא יעשה את העבודה.

יוסי : אגב, זה בא לידי ביטוי גם שכל התוכניות תמיד חטיבה 35, חטיבה 1, חטיבה 7, כל פעם בכלל ... אין תוכניות שמבוססות על אנשי מילואים הכל זה אנשי צבא??

אמיתי : למה זה גרם ? זה גרם שאז הירידה לכיבוש ארץ יהודה מה שאני קורא לזה, בית לחם דרומה, זה היה יומיים, לא הצלחתי להרכיב כוח חטיבתי אמיתי של 2-3 גדודים כדי לעשות פעולה רצינית. זה הכל היו פעולות גדודיות. ארמון הנציב זה היה פעולה גדודית, במקרה של פייקס למחרת זה היה גדוד,

הפריצה לעיר העתיקה, זה היה גדוד, לא חשוב לא הכניסו את כל הגדוד, אבל זה היה גדוד. כל זה קרה יומיים, יומיים. יש לב אגב ב-ynet היה...

יוסי: כתבתי 3 חלקים...

אמיתי: שם היו לך כמה טעויות

יוסי: בוודאי, לא יכול להיות שלא

אמיתי: 5 ביוני היה ביום ב' של השבוע

יוסי: כן, התבלבתי ביום, זה דברים שאי אפשר לתקן זה כבר מודפס. אליעזר, איך אתה הייתי מח"ט 16 שיש לך גם חטיבה וגם מחוז, רואה והיה אם תפרוץ מלחמה יש לך 4 גדודי חי"ר, 4 גדודי חי"מ איך זה נקרא חק"ש

אמיתי: הייתה תקופה שקראו לזה חק"ש, אחר כך זה לא היה יפה, זה קשיש

יוסי: נכון, זה קשישים יחסית, והיו לך עוד הרבה אלמנטים אחרים, וגוש, והגמ"ר. זה היה באמת אוגדה אמיתית. איך אתה בגדול ראית את הסנדק?? הזה מתארגן למלחמה, מה הייתה ההשקפה שלך, איך אתה משתמש בסד"כ הזה והיה אם תהיה מלחמה?

אמיתי: אני תמיד ראיתי את ההערכות הזו כבסיס ליציאה להתקפה. אם היה מצב ביום חמישי שקרה מה שקרה עם ארמון הנציב. הרי אנחנו עשינו מהלך...סליחה ב-5 ביוני...אם היה לי כוח מרוכז של 4 גדודים הייתי מציע פעולה הרבה יותר עמוקה אני לא יודע אם היו מאשרים אבל הייתי מוכן לפעולה יותר עמוקה. במקום לפנות...לא במקום, אלא נוסף, על הפנייה דרומה לכיוון צור באחר הייתי יכול לפתח התקפה חטיבתית של שלושה גדודים בכיוון כביש יריחו, לרדת שמאלה לא ללכת מימנה, ללכת גם שמאלה.

יוסי: לא ירדתי לסוף דעתך, ארמון הנציב ברור

אמיתי: אני במצב שאני מחזיק את הקו עם החי"מ ויש לי כוח חטיבתי של 4 גדודים עם התוספות שהיו לנו, שני גמכ"ים וכל הדברים האלה. אני יכול במהלך הראשון שנפתח האפשרות הזו של ארמון הנציב, ולכולם ברור שזו המלחמה, אני יכול לפרוץ בגיזרה הזאת לכיוון צפון. אנחנו הלכנו דרומה.

יוסי: לעלות לכיוון סילוואן, להר הצופים...

אמיתי: כביש יריחו, להתחבר בצד הזה שהוא היה פרוץ גם מבחינתם. ברגע שפרצנו פה את החתיכה הקטנה הזו, מוצב הנקניק, לא היו להם מוצבי עומק נוספים.

יוסי: נכון מאוד, היה להם יותר מאשר לנו, אבל גם כן לא מספיק רחוק.

יוסי: קלטת שנייה, חלק שלישי

יוסי: התחלת לדבר על אפשרויות של התקפה בששת הימים.

אמיתי: הזכרתי בקשר לששת הימים, שלא הנושא שלך היום, את הדבר הזה שמציק מאוד, הוא פגע באופן מאוד קשה בכל העניין הזה. ואז מה שקרה שהפעלנו בעצם ביומיים הראשונים, שהיו היומיים הקריטיים של המלחמה. אתה יודע את דעתי שהמלחמה בירושלים הוכרעה ביומיים הראשונים.

יוסי: או לא, ב-18 שעות הראשונות.

אמיתי: בסדר, אני כבר מרחיב את זה. כל היתר היה תרגילים ללא אשר כמעט, לא הייתה מלחמה.

יוסי: תגיד לי דרך אגב, מדוע שניאור...לא מה שמו...חגי...למה לא רואים אותי?

אמיתי: גם אני לא ידוע, זה גם כן נראה לי נורא מוזר, גר פה ברמת השרון. הוא נסגר וניתק את עצמו מהחטיבה ואני לא יודע למה

יוסי: הוא נפגע משהו?

אמיתי : אני לא יודע ממה היה לו להיפגע

יוסי : אבל גם לא רואים אותו ולא שומעים אותו בכלל, הוא בריא ?

אמיתי : ראיתי אותו לא מזמן בסופר

יוסי : נחמד, איש חייכן וחביב תמיד היה

אמיתי : כן, הוא לא דברן גדול, אף פעם לא היה לא יותר מידי פתוח.

יוסי : זה חגי חפץ, ואח"כ היה שניאור פלג, הוא היה מה, הוא היה סמח"ט?

אמיתי : לא, הרי התפיסה ביחס לחטיבה 16 היתה שאם החטיבה יוצאת להתקפה מחוץ לגבולות ירושלים, המחוז הוא שמנהל את העסק בירושלים. וזה מה שקרה לנו ביום...שהלכנו לכיוון חברון.

יוסי : הם נשארו בירושלים

אמיתי : הם נשארו בירושלים. עכשיו, הייתה שיטה של מינויי חירום בצבא קבע. המפקד של מחוז ירושלים בזמן מלחמה, שהיה מוכן לקחת לידי אחר פיצול את העניינים, היה רפאל ורדי, הוא ישב כל הזמן על ידי, וחיכה או שניתפצל או שאני ימות, שיקרה משהו. אז הוא ישב על ידי.

יוסי : ושניאור היה הסגן שלו ?

אמיתי : לא, במקרה הזה זה היה מפקד המחוז וזה מפקד החטיבה. עכשיו מתחת לזה הרמ"ט של חטיבה 16, חגי חפץ, לא קראו לא סגן, קראו לו ראש מטה, היה צריך ללכת עם ורדי

יוסי : הא, כדי שיהיה את **המקומי???** הבנתי

אמיתי : כן, ושניאור היה צריך להיות הצנחן שלי

יוסי : אה, את זה לא ידעתי, מה היה הרקע של שניאור ?

אמיתי : שניאור היה איש גבעתי

יוסי : הוא היה איש צבא קבע באותן שנים ?

אמיתי : לא, הוא היה ....

יוסי : **מינויים ??? (או מילואים???)**

אמיתי : כן, היו מינויים...

יוסי : מה איתו איפה הוא בכלל

אמיתי : הוא מת, נפטר

יוסי : כן, לא ידעתי, איש נחמד היה

אמיתי : אז לידי ישבו שניאור שהיה צריך להיות הצנחן שלי, וורדי שהוא היה צריך לקבל את המחוז אם נתפצל. בצה"ל, הרי תמיד אתה בתפקיד במקום חס, אז כל החברה באים מהמילואים נטפלים אליך, זה מתחיל מהרמטכ"ל בבור, עם רמטכלים לשעבר

יוסי : בטח, כולם באים לעזור

אמיתי : אז ורדי היה בסדר הוא היה צריך להיות לידי, אבל הופיע גם יוש הרפז וישב גם על ידי

יוסי : לתת לך עצות

אמיתי : לתת או שיקרה לי משהו. בסוף קרה, מה קרה ? אושיק **לנסן???** שהיה מפקד חטיבה 4 נפצע, מכיר את הסיפור של החטיבה שלו אלה שכבשו את לטרון

יוסי : כן, בכללי הם עלו לרמלה

אמיתי : הגיעו לכיוון תל אל פול וכו' כמעט עם אורי בדירוג קטן מאוד. אז הוא נפצע, אז יוש עלה והחליף אותו שמה.

יוסי : אח"כ גם בא צייץ לירושלים, אני רואה בניירות כתוב

אמיתי : כן, צייץ מושל צבאי של ירושלים העתיקה. כבשו את ירושלים העתיקה....

יוסי : לא, קודם היה כתוב באיזה מקום שרצה לקחת טנקים ולפרוץ לעיר העתיקה ועצרו אותו אמיתי : זה סיפור שאני לא מכיר, אבל הוא היה פנוי וברגע שנכבשה העיר העתיקה מינו אותו כמושל צבאי של העיר העתיקה ואת עוזי הזיז נשיאנו הרצוג והוא היה מושל הגדה. זה הרגיז מאוד את... אני אלוף הפיקוד, אחרי מלחמה כזאת, מה מושל הגדה...

יוסי : אז מה עוזי באמת עשה אחרי המלחמה ? !!!!! ידע לשלוט במלחמה טוב. אמיתי : כן היו חיכוכים, כל מיני דברים כאלה. אחרי המלחמה, נגמרה המלחמה פרקו את החטיבות וכו' וכו', נשאר שתי מפקדות בשטח בשלוט בשטח, אחד זה היה מפקד חטיבה 5 זונק ישב בשכם ואחד היה מח"ט 16 שישב בחברון, ואנחנו ניהלנו את הכל.

יוסי : עד מתי אתה נשארת בחטיבה אמיתי : עד מרץ 69, הרבה זמן. הייתי כל תקופת החגיגות הגדולות של כל עם ישראל עט... יוסי : כן, שחשבו שיש 100 מיליון יהודים

אמיתי : כולל כל הערבים הישראלים שהיו מאוד גאים שבאו לראות את הזה, ממעמד יותר גבוה יוסי : אליעזר, תודה רבה אני אכין את החומרים לששת הימים.

... (הפסקה בהקלטה)

(המשך :)

יוסי : כן אליעזר מה בדיוק סיפרת ?

אמיתי : סיפרתי קצת על קורות המפקדה של חטיבת ירושלים

יוסי : בששת הימים

אמיתי : בששת הימים בשעות הראשונות של המלחמה, שהתחילה ההפגזה בסביבות 11, היריות התחילו לפני זה ב-10 בערך. המטחים הראשונים נפלו על שנלר, כי הם פשוט ידעו שפה ישנה במשך 19 שנה מפקדה של חטיבה. הם היו צריכים לדעת, הם גם ידעו. ואז החלטנו להפעיל את דילוג המפקדה. והטלתי על הרמ"ט, על חגי, לדלג עם המפקדה הקדמית לעבר לינה דרוטשילד, ואני בעצמי החפק שלי היה בחצר, שני זחלמים ושני קומנדוקורים ורציתי לעבור אליכם, הייתי בדרך אליכם, זה אחרי שנתתי את הפקודה לכבוש את ארמון הנציב. והייתי בדרך אליכם, ואני הייתי צריך לעשות את התיאום הראשון בין היחידות. אבל מה קרה לי, רק יצאתי מהשער של שנלר, לא היה לי קשר עם אף אחד, היה לי מכשירי קשר... לא היה לי קשר עם אף אחד. אני נוסע עוד קצת עד שטראוס, ואין לי קשר עם אף אחד.

יוסי : איך זה יכול להיות ?

אמיתי : אני לא יודע, לא היה לי קשר, ואני אומר מה אני עושה כאן. אני מגייס שלושה גדודים, המפקדה שלי בדילוג, ואני גם כן אדלג? אני מוכרח להתיישב באיזה מקום לתפוס טלפון או משהו דומה לזה, אין לי קשר. זאת הסיבה שעצרנו במקום שהיה מיועד כאפשרות של חפ"ק ועלינו לגג של....

יוסי : עכשיו אתה תשובה לשאלה ששאלתי כל הזמן, אלי הגיע ממך פתק בכתב יד ואמרתי למה לא בקשר. הגיע פתק בכתב יד, באמת, נכון

אמיתי : עליתי למעלה, ושמה התחברנו לטלפונים של הזה, כדי שאפשר יהיה לדבר עם משהו, אני נוסע...

יוסי : אז למה חגי היה צריך לכעוס על זה ?

אמיתי : אני לא יודע, אני סתם זורק השערה, אני בכלל לא יודע

יוסי : אתה יודע ברשומות כתוב, שמנחם שרפמן פתח באש בהר הצופים בלית ברירה כיוון שהוא לא מצא אותך וכיוון שאתה היית בדילוג בין המפקדה בשנלר זה כתוב שחור על גבי לבן שלא היה קשר. אמיתי : אני מצידי מאשר את זה, זה באמת יכול להיות. אגב, שנתתי לכם פקודה, זה גם כן כאן כל מיני נקודות, בסוף שאתם לקחת את הפעמון בשמונה בלילה או משהו דומה לזה, גדוד של גדעון רוטשילד, זה שאתה "אוהב אותו" (יוסי : "מאוד"), היה ברמת רחל והוא התחבר אליכם, איך הוא הגיע לרמת רחל ?

יוסי : הוא הלך ברגל כל הדרך, מאיפה אני יודע אמיתי : אז אני אגיד לך הוא ישב עם הגדוד בהר הרצל, זה היה אחד הגדודים שהיו בעתודה... ברגע שנתתי לכם את הפקודה לכבוש את ארמון הנציב נתתי לו פקודה לעבור לרמת רחל יוסי : ברגל ?

אמיתי : ברגל, כן, לא ברגל אני לא התעסקתי אח"כ בטכניקה, יכול להיות שלא היו מספיק משאיות והוא הלך ברגל, יכול להיות, אני לא יודע, אולי בנגלות, אני לא יודע. זאת אומרת כבר בהתחלה, הפיקוד אני ראיתי בכתובים בכמה מקומות הפקודה הראשונה שלו הייתה לכבוש את ארמון הנציב ואת צור באחר ואת הפעמון (אומר משהו ביידיש...נישיטגיניש...), אתה תמצא את זה, לא היה ולא נברא.

יוסי : זכרונות של עוזי נרקיס כולם "מדוייקים", זה ידוע...נורא אמיתי : קיבלתי לקחת חזרה את ארמון הנציב, זה הכול, והיה לי כבר בראש אולי בגלל זה שישבתי שנה ואכלתי חצץ ברמת רחל, היה לי בראש תיכף אולי נוכל לעשות עוד מהלך אחד חשוב מאוד, כי ניתוק הכביש הזה בין בית לחם לזה...בנקודה אחת הוא מסוכן צריך קצת רוחב שנסב, והוא קיבל פקודה לעבור לזה אם לא ילך מפה שילך מפה. בסוף **נצרה???** החליף אותו. זה כל מיני נקודות סתם ככה...

יוסי : אליעזר למה זה מאוד מעניין דברים חשובים מאוד, זה סוגר זוויות מסויימות.